

גליון מס' 31

הדין והדיין

פסקי דין רבניים בנושאי משפחה

חשון תשע"ג, אוקטובר 2012

The Law and its Decisor: Rabbinical Court Decisions in Family Matters

סדרי דין וראיות

מזונות

כתובה

ממזרים

רכוש

המרכז לקידום מעמד האשה
ע"ש רות ועמנואל רקמן
THE RUTH AND EMANUEL
RACKMAN CENTER
FOR THE ADVANCEMENT
OF THE STATUS OF WOMEN

הפקולטה למשפטים אוניברסיטת בר-אילן

יד לאישה

סיוע לנשים עגונות ומסורבות נט

ממוסדות אור תורה סטון

The Monica Dennis Goldberg
Legal Aid Center and Hotline

פרסום זה התאפשר הודות לתרומתם הנדיבה
של עו"ד רומי תיגר (QC) ורעייתו אסתר מלונדון, אנגליה

This publication was made possible through the
generous support of Mr. **Romie Tager**, QC,
and his wife **Esther**, London, England

תוכן העניינים

3	מזונות
4	ממזרים
5	רכוש
7	כתובה
10	סדרי דין וראיות

דבר המערכת

בגיליון שבידיכם חמישה מדורים. המדור האחרון שינה את שמו מ'סדרי דין' ל'סדרי דין וראיות' ובו שני פסקי דין בהם מנתח בית הדין את דברי הצדדים שהושמעו לפניו. המקרה בפסק דין מספר 9 מעניין במיוחד, אם כי אינו מקרה ראשון בו בית הדין נוקט בדרך דומה (השוו למשל לדיון המקיף של בית הדין הגדול אשר פורסם בשו"ת של הרב מרדכי אליהו: מאמר מרדכי, חלק א', אבן העזר סימן ח', ואף שם התוצאה דומה). בית הדין עושה מאמצים ניכרים בכדי לקבל את טענת בני הזוג כי בעבר שיקרו ואילו כעת דבריהם אמת, וזאת בכדי לאפשר להם להינשא מחדש, למרות גירושיהם הראשונים היו בשל בגידת האשה. מטרידות במיוחד טענות בני הזוג ולפיהן כדי לזרז את הליך סידור הגט הם שיקרו וטענו לבגידה.

בשני פסקי דין אחרים המתפרסמים כאן יש עניין מיוחד. קביעתו של בית הדין בחיפה בפסק דין מספר 4 ולפיה רק במקרים חריגים ניתן לאזן נכסי השתכרות עתידית, דורשת דיון נרחב, כמו גם הנימוקים שמביאים אותו לקביעה זו, למשל (ציטוט מפסק הדין): "בהשקעה בחינוך, האישה עוסקת בשלה באותה מידה שעוסקת בשל בעלה. התמורה למאמץ זה היא ילדים הגדלים לתפארת. ברוב שנות הגידול של הילדים הם מבליים חלק ניכר משעות היממה במוסדות חינוך ותעסוקה חברתית, ולרוב, בשעות הערב ואחר הצהריים המאוחרות האב שותף במידה שווה לזו של האם בחינוך הילדים. ההקרבה העצמית למען משפחה מודרנית, שבה במוצע 2.2 ילדים, מוגבלת לשנים מועטות. ההשקעה בהחזקת הבית בעולם המודרני קטנה אף היא, ואם היה רצונה של האשה לממש את כושר השתכרותה, הדלתות פתוחות בפניה. לאור זאת, לא ניתן לקבוע כי אי-מימושו היחסי של כושר השתכרותה של האישה נובע דווקא מהקרבה אמיתית על מנת להיות לעזר ואחיסמך לבעל, או שמא חוסר השתכרות זה הוא פועל יוצא מחוסר כישורים, או מתוך רצון לחיים קלים בצל מפרנס". לא מיותר לציין שהסתמכות על המשפט האמריקאי, כפי שנעשתה בפס"ד זה, היא דבר נדיר ביותר בבתי הדין הרבניים.

לפסק דין מספר 7 יש מטבע הדברים השלכות מרחיקות לכת על מספר גדול של כתובות שנכתבו במדינת ישראל. בית הדין אינו מבהיר מהו הסכום שיהפוך כתובה ל"כתובה מוגזמת" כלשונו, אולם הוא קובע חזקה דרמטית למדי ולפיה רוב הגברים כיום אינם מבינים את מהות הכתובה וממילא יש להסתפק בתוקף התחייבותם, בפרט כאשר מדובר בסכומי כתובה גבוהים.

שנה טובה,
פרופ' עמיחי רדזינר
עורך ראשי

הדין והדין

פסקי דין רבניים בנושאי משפחה

The Law and Its Decisor

Rabbinical Court Decisions in Family Matters

גיליון מס' 31 חשון תשע"ג, אוקטובר 2012

מערכת הדין והדין

יו"ר המערכת: פרופ' רות הלפרין-קדרי, עו"ד סוזן וייס

עורך ראשי: פרופ' עמיחי רדזינר

עורכת: עו"ד בת-שבע שרמן-שני

חברי המערכת: עו"ד עדי רז, עו"ד אסנת קרפלוס-גלעם,

שי זילברברג

מנהלת ומפיקה: עו"ד עטרה קניגסברג-ראם

סגנית עורך: אילאל קומי-דרור

רכזת כנסים ותפוצה: הדר שמור

עיצוב וביצוע גראפי: הסטודיו של מיכל

כתובת המערכת:

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן

הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900

טל. 03-5318895, פקס. 03-7360499

E-mail: DVD@rackmancenter.com

www.rackmancenter.com

סימני הבאת פסקי הדין:

פסק דין מלא:

תקציר:

פסק הדין בחלקו:

ראשי תיבות:

בזה"ז - בזמן הזה

בע"כ - בעל כורחו/ה

ג"פ - גט פיטורין

דמו"י - דת משה וישראל

דר"ת - דרבינו תם

זמ"ז - זה מזו

חדר"ג - חרם דרבינו גרשום

טו"ר - טוען/ת רבני/ת

טו"מ - טענות ומענות

כ"ש - כל שכך

לכו"ע - לכולי עלמא

לפי"ז - לפי זה

עו"ס - עובד/ת

סוציאלי/ת

פו"ר - פריה ורביה

פרש"י - פירוש רש"י

צ"ב - צאן ברזל

שאל"כ - שאם לא כן

שכ"ז - שאר כסות ועונה

שלו"ב - שלום בית

חוק"ק - חופה וקידושין

אין במובא כאן משום תחליף לייעוץ משפטי

©

כל הזכויות שמורות

הרב ישי בוכריס – דיין
הרב אליהו אריאל אדרי – דיין

נפסק:

הופיעו הצדדים וב"כ בנושא מזונות ומדור ספציפי.

ב"כ האשה פרש בפני בית הדין את מערכת היחסים בין בני הזוג. כאשר תורף הדברים הוא שהבעל הפך את חייה של אשתו לגהנום כלשון ב"כ האשה, ומשאמרה האשה לבעלה כי תזמין משטרה החליט הבעל לעזוב את הבית וכיון שכך יש לחייבו במזונות האשה והילדים וכן להוציא צו למדור ספציפי לטובת האשה. ב"כ הבעל הציג תמונה שונה לחלוטין של מערכת היחסים ולפיה האשה מזה מספר שנים עובדת כפקידה במשרד עורכי הדין של בא כוחה, כאשר משנת 2009 נרקמה בין האשה למעבידה, קרי, בא כוחה שניצב בפני בית הדין, מערכת יחסים רומנטית. מערכת יחסים זו נודעה לבעל על ידי ילדיהם המשותפים, וכן על ידי אנשים נוספים. כיון שכך יש לפטור את הבעל ממזונות האשה.

ב"כ האשה טען, לעומת זאת, שטענות אלו הן עלילת דם ואין בהן ממש. ב"כ הבעל הציג לפני בית הדין מכתב תלונה שכתבה האשה כנגד בא כוחה ובו מפורטת מערכת היחסים הרומנטית ביניהם, האשה טענה שמכתב זה נכתב כהפחדה בלבד ואינו אמת.

עוד הציגה ב"כ הבעל הודעת טקסט שנשלחה ממכשיר הטלפון הנייד של ב"כ האשה. תוכן ההודעה נושא אופי ברור באשר לשפל מערכת היחסים הרומנטית בין האשה ובא כוחה.

לאור זאת, מסר הבעל לבית הדין בתגובתו שהתקבלה בבית הדין בתאריך 23.10.2011 שהאשה אסורה עליו.

ב"כ האשה ניסה להסביר הודעה זו בהסברים שאין הדעת סובלת, בית הדין מוחה בתוקף על הניסיון הנואל להתחמק מעימות חזיתי עם האמת.

לאור זאת פוסק בית הדין כדלהלן:

1. הבעל פטור ממזונות אשתו.
2. אין צו למדור ספציפי.
3. באשר למזונות הילדה הקטנה פוסק ביה"ד בזה מזונות זמניים בסך 1,250 ש"ח.

תיק מספר 66178/11
ניתן ביום כ"ז בתשרי תשע"ב (25.10.2011)
הופיעו: עו"ד טוני שלם (לאיש)

פסק דין זה מתאים גם למדורים:

רכוש וסדרי דין וראיות.

פסק הדין דן גם בנושא עילות גירושין.

למדור זה ראו גם פסק דין מס' 10.S.6

שקבלו עליהם פסקי מרן המחבר, וניתן לכפותו לגט. מכיוון שהבעל יכול לפרנס ואינו עושה מאמץ ראוי לכך, גם לשאר הפוסקים ניתן לחייבו בגירושין...

הבעל איננו נפטר מחובתו לזון את אשתו, גם אם אדם אחר התחייב לזון אותה. על כן, קצבת הביטוח הלאומי אינה תחליף לחובת הבעל לפרנס את אשתו, אלא דין קצבה זו כדין נכסי מלוג, והיא אינה תחליף לדין המזונות המוטלים על הבעל...

נקודה נוספת שיש לעורר בנידון זה. מכיון שהאשה מאסה בבעלה, דינה כדין מורדת, ואין הוא חייב במזונותיה, ולכאורה אין לכפותו לגירושין כשאיננו מפרנס. אך במקרה הזה, אין מקום לסברא זו, מכיוון שאי היכולת לפרנס, היא אחת מהסיבות שגרמו למאיסת האשה בבעלה, ויש לה עילה שאיננה מעוניינת להמשיך לחיות עימו. וכשם שניתן לחייבו בגירושין כך זכותה של האשה לעשות מעשה ולא לחיות עימו, כל עוד בעלה אינו עושה דבר כדי לפרנס אותה...

אמנם בספר גבורת אנשים (הובאו דבריו בפ"ת, שו"ע אהע"ז, סי' קנ"ד ס"ק ז' ח'), כתב שאין לכופו לגרש כמי שאינו מפרנס, אולם במסגרת הנוכחית אין אנו פוסקים אמצעי כפיה, אלא את חיוב הגירושין, ובה מסכים גם בעל הגבורת אנשים, שניתן לחייבו לגרש...

אנו פוסקים כי הבעל חייב בגירושין. עם זאת, מאחר ושני הצדדים מתגוררים יחד בבית שהוא רכוש משותף, כעת אין אפשרות מעשית לבצע את הגט. עם זאת, מאחר ושני הצדדים מתגוררים יחד בבית שהוא רכוש משותף, כעת אין אפשרות מעשית לבצע את הגט. על הצדדים לנהל מו"מ בהסדרת הפרדה, וכן בשאלת חלוקת הרכוש, ובמגמה להגיע להסכמה בעניין. לחילופין – בהעדר הסכמה, ניתן לפנות להכרעת בית הדין במסגרת סמכותו לדון בנושא הרכוש הכרוך בכתב התביעה.

קיימת אפשרות לסדר גט, אם תושג הסכמה חלקית, להפרדת מגורים בין הצדדים, ובהעדר הסכמה, ניתן לשוב ולבקש מבית הדין את הסעד המתבקש...

תיק מספר 620073/1
ניתן ביום כ"ו בתשרי תשע"א (04.10.2010)
הופיעו: עו"ד מאירה אזרד (לאשה),
עו"ד רן ארנון (לאיש)

**פסק דין זה מתאים גם למדור רכוש.
פסק הדין דן גם בנושאים עילות גירושין,
ילדים ומזונות אשה.**

2. פטור ממזונות לבעל שאשתו בגדה בו.

בית הדין הרבני האזורי אשקלון:

הרב א. אהרן כץ – אב"ד

מזונות

1. חיוב בעל בגירושין בשל העובדה שאינו מפרנס את אשתו.

בית הדין הרבני האזורי צפת:

הרב אוריאל לבאי – אב"ד

הרב חיים בזק – דיין

הרב יועזר אריאל – דיין

העובדות:

הצדדים נשואים משנת 99' ולהם 4 ילדים קטינים. האשה הגישה תביעת גירושין בה נכרכו תביעת משמורת ורכוש. האשה טוענת כי מתחילת הנישואין לא היו ביניהם יחסי קרבה וכי התנהגות הבעל מאוסה עליה. לדבריה הוא איננו מפרנס (המשפחה מתקיימת מקצבת הנכות של האשה), מתקשה לקום בבוקר, מרבה לשנות אלוהול, מתנהג בכפייתיות בענייני ניקיון הגוף ובענייני התפילות, ונוהג לאיים עליה אף בנוכחות הילדים. הבעל הסכים עם טענותיה העובדתיות של האשה, אך טען כי יש להם ילדים משותפים, אין הוא סובל ממחלת נפש והוא אינו עובד מאחר ושרוי במתח נפשי רב בשל המצב השורר בבית. בית הדין קבע כי יש לחייב את הבעל בגירושין, בעיקר בשל העדר יכולתו לפרנס את אשתו, אך טרם סידור הגט יש להשיג הסכמות ביחס להפרדת המגורים בין הצדדים.

נפסק:

תמצית הדברים היא כי אין מחלוקת מהותית בין הצדדים ביחס לעובדות, אלא בהסקת המסקנות מהן. לטענת האשה, המצב מחייב גירושין, ואילו הבעל טוען שעליהם להמשיך ולחיות יחד... העילה העיקרית לחיוב הגירושין היא העדר יכולתו של הבעל לפרנס את אשתו. ביחס לדינו של בעל שאינו רוצה לצאת לעבודה ולזון את אשתו, נפסק בשו"ע אהע"ז סי' קנ"ד סעיף ג': "האומר איני זן ואיני מפרנס, כופים אותו לזון ואם אין יכולים לכופו לזון כגון שאין לו במה לפרנס ואינו רוצה להשתכר להרוויח ולזון, אם רוצה היא כופים אותו להוציא מיד". וכן נפסק בסי' ע' סעיף ג'. ואף שהרמ"א שם מביא יש אומרים, שכאשר אין לו – אין כופין, מ"מ בנידון שבפנינו, הבעל הוא מקהילת

נשים

3. ביטול קידושי אשה לצורך טיהור בנה מממזרות, על ידי קביעה כי אחד מעדי הקידושין היה פסול לעדות בשל חילול שבת.

בית הדין הרבני האזורי תל אביב:

הרב ניסים בן שמעון - אב"ד

הרב דב דומב - דיין

הרב אבירן יצחק הלוי - דיין

בית הדין הרבני הגדול:

הרב שלמה משה עמאר - אב"ד

הרב ציון בוארון - דיין

הרב ציון אלגרבלי - דיין

העובדות:

האשה נישאה לבעלה בטקס דתי. לאחר שהתגלע סכסוך בין בני הזוג, ברח הבעל מן הארץ והותיר את אשתו מסורבת גט משך חמש שנים. באותה תקופה הכירה האשה גבר אחר וילדה לו ילד. רק לאחר מכן גילתה לדבריה את הבעיה בכך (ממזרות הילד) ועל כן היא פונה בבקשה לביטול קידושיה, כך שהילד ייחשב כמי שנולד לפנויה.

בבקשת האשה נאמר כי אחד העדים היה הרב שסידר את הקידושין. יתכן שהוא נחשב עד 'נוגע בדבר' משום שקיבל על כך כסף. העד השני היה חבר קיבוץ חילוני שאינו שומר את איסורי התורה, מחלל שבת בפרהסייה וכדומה.

בקשתה לביטול הקידושין נדחתה בדיון הראשון וגם ערעור שהוגש על החלטה זו נדחה. דיון נוסף בעניין, כאשר הפעם המוקד היה בירור מעמדו של הילד, נערך בבית הדין האזורי שהעביר את התיק לבית הדין הגדול. הפעם התקבלה בקשתה של האשה להתרת הילד.

✂ **נפסק:**

בבית הדין האזורי:

החלטה ראשונה:

דעת הרוב (הרבנים בן שמעון ודומב):

אם יוכח שאחד מעדי הקידושין פסול, הרי שיש מקום לבטל את הקידושין ולהכשיר את הילד. האשה הביאה חוות דעת ממנה עולה כי אין ספק בפסלותו

של העד החילוני, וכי עד קידושין שנטל שכר עדותו נפסלת ועל כן גם הרב חשוד כעד פסול. ביה"ד החליט לבדוק בעצמו את העד החילוני. בעדותו הוא טען שהוא אינו מכיר היטב את ההלכה, אך משתדל לשמור שבת ולא לאכול איסורים. גם מעדויות של חסרי קיבוץ אחרים ששמע ביה"ד קשה לומר בוודאות כי מדובר באדם שעובר איסורים חמורים בידיעה, ועל כן קשה לפסול אותו מדין עד רשע או מחלל שבת. לגבי טענת ב"כ האשה לפיה מדובר במקום עיגון ויש להקל קובעים הדיינים: "אכן ההלכה היהודית רגישה מאד לבעיית העיגון ובכל דרך אפשרית מנסים להקל אבל לא לבטל הלכות, העיקרון עליו מדבר ב"כ המבקשת אכן קיים כאשר יש מחלוקת אם הקידושין תופסים, אם היה רק עד א' סומכים על הדעה שהמקדש בפני עד א' אין מקודשת אף לדעת הסוברים שבדרך כלל קידושין תופסים בפני עד א', וזאת במקום עיגון. משא"כ במקום שהקידושין היו קידושין כדת וכדין ורק משום עיגון נבטל קידושין?! דבר זה לא עלה על לב שום אדם. ומה גם שבנ"ד אין בעיית עיגון, שהרי כבר נתגרשו".

לגבי הרב כפסול עדות - אפילו האשה לא טענה שהרב קיבל כסף. ב"כ המבקשת הניח הנחה, ועל בסיסה רוצה לפסול עדות רב בישראל?! "כבוד הרב אבירן יצחק הלוי מכניס עצמו בכח לדבר שלא נתבקשנו. לב"כ המבקשת נאמר במפורש אם תגיש בקשה בקשר לילד, יש מקום ויתכן שיש דרך... אולם לדבריו לא מרשה לו המבקשת לבקש להתיר את הילדה. ואם כן מה לנו להכניס את עצמינו לפירצות דחוקות כשאיננו מתבקשים.

לסיכום: הבקשה היתה לביטול קידושין והמסקנה היא שאין הקידושין בטלים".

דעת המיעוט (הרב הלוי):

לדעת הרב פיינשטיין (אגרות משה אבה"ע סי' פב ענף י"א ועוד) אין צורך בעדים כדי לפסול את מי שמוחזק ככופר לעדות. במקרה שלנו ברור שמדובר באדם שאינו שומר תורה ומצוות ודי בזה לפסול את הקידושין, בוודאי לצורך התרת הילד מאיסור ממזרות. "ולא רק מדין הכופרים יש לפסול את העד, אלא אף מטעם עד רשע, זאת לפי הסוברים, כי בזמננו כל אדם בחזקת פסלות, עד שיוכח להיפך על ידי עדים. כל שכן עד הקידושין דידן שהוא מהריקים וכו', וגם נשמעו אודותיו עדויות ומפיו הודאות בפני בית הדין, ותיק בית הדין יוכיח, ומפני הכבוד מחשה אני".

על בית הדין מוטלת החובה להעלות מיוזמתו כיוונים להצלת הילד מממזרות ולהעלות טענות שונות, גם אם האם אינה

מעלה אותן בעצמה. למשל, הספק שמא מגוי נתעברה. יש גם מקום להתיר לה לחיות עם בעלה השני. "לבד מעצם הריעותא שבקידושין היורדת לשורשם ולביטולם, הרי יש אומרים שבקידושין רעועים לא נאמרה ההלכה שאסורה לבעל ולבועל... ועוד יש לדון מחמת שיש אומרים שהוא בועל שני, ועוד מחמת שנפרדה מבעלה זמן וזמנים ולא ידעה מהאיסור שבדבר, יש אומרים שאינה נאסרת".

החלטה שניה:

הרב בן שמעון:

אין דרך להתיר את הילד לבוא בקהל. באופן עקרוני ניתן לחפש פסלות בעדי הקידושין בכדי להתיר ממזר, גם במקרים בהם לא ניתן לעשות זאת כדי להתיר אשת איש. אולם לא ניתן לפסול את הקידושין כדי להתיר ממזר אם כבר סירבנו לפסול את אותם עדים כדי להתיר אשת איש, וזה המקרה שלנו.

הרב דומב:

יש להעביר את התיק לרב עמאר שכוחו רב בהתרת ממזרים.

הרב הלוי:

כבר חיייתי את דעתי בהחלטה הקודמת שהילד מותר לבוא בקהל.

בבית הדין הגדול:

בדיקת פרוטוקול הדיון של חקירת עד הקידושין בבית הדין האזורי מלמדת שהוא הודה שאינו שומר מצוות. מדבריו עולה שמשיקולים שונים חשש להודות שהוא מחלל שבת, אבל עובדה זו עולה מעצם דבריו. השאלה היא האם ניתן לפסול על סמך הודאתו שהרי "אין אדם משים עצמו רשע". הרב עמאר כבר קבע בעבר כי במקרה של עד קידושין ניתן לפסול אדם על סמך הודאתו. יתר על כן, במקרה דנן יש לנו גם עדויות של חברי הקיבוץ על עובדת היותו מחלל שבת. אמנם, גם אלה עדים חילוניים וספק אם ניתן לקבל את עדותם, אולם עובדה זו גורמת ל'ממה נפשך': אם הם פסולים מעצם היותם חברי קיבוץ הרי שגם עד הקידושין היה פסול, ואם הם כשרים, הרי שהם נאמנים להעיד שהוא מחלל שבת.

יש גם לקבל את הטיעון של הרב הלוי לפיו יש מצבים בהם לא נדרשת כלל עדות כדי לפסול אדם כעד. אכן כך קבעו כמה מפוסקי הדורות האחרונים: אגרות משה, אחיעזר, מנחת יצחק. לדבריהם מחלל שבת בפרהסייה אינו נדרש לעדות ספציפית עליו כדי להיפסל לעדות.

אין מקום לקבל את הטענה כי גם הרב

פסול לעדות משום שקיבל כסף. לפי נתיבות המשפט (ח"מ לד) הוא אינו נפסל כאשר שני הצדדים משלמים לו, אפילו שכר גבוה, ובפרט כאשר אינו הולך להעיד בבית הדין.

"ביה"ד האזורי כתב בהחלטה נשואת הערעור שלאחר שנפסק שהעדים כשרים אי אפשר לשוב ולדון בכך. וזה פלא, שהרי בפסק הדין משנת תשס"ז נכתב בפירוש שאם האישה תגיש בקשה לדון בכשרות הילד, ביה"ד ידון בכך. בפרט, שמדובר בבעל דין אחר, וכיצד אפשר לומר 'קם דינא' כלפי הבן דאיכא גביה כמה וכמה טעמים נוספים להקל, כמו האפשרות שהרתה מגוי, וכמו העובדה דמיירי באיסור קל בהרבה מהיתר אשת איש, ואיכא עיגונא, כדאיתא בר"ן בכתובות בסוגיא דארוס וארוסתו, דכלפי הולד הוי תמיד כדיעבד ושעת הדחק".

לדעת השו"ע קידושין בפני עד אחד אינם כלום, אבל גם הרמ"א שחושש לקידושין כאלה יודה שאין להחמיר במקרה של חשש ממזרות.

גם אין לחשוש לדעות הפוסקים הסוברות שאולי הקידושין תקפים כי בקהל היו עדים כשרים נוספים. במקרה דנן הנישואין היו בחוג מצומצם והרוב המובהק של האורחים לא היו שומרי תורה ומצוות ולכן יש ספק אם היו עדים כשרים במקום. יתר על כן, כמה מפוסקי זמננו ובראשם הרב עובדיה יוסף קבעו שאין לחשוש לדעות אלה, ודאי כאשר יש חשש ממזרות.

לאור כל האמור מוחלט לקבל את הערעור ולהורות כי הבן מותר לבא בקהל ה'.

באזורי:

דיון ראשון - תיק מספר 1-14-1291
ניתן ביום כ"א חשוון תשס"ז (12.11.2006)
דיון שני - תיק מספר 364503/1
ניתן ביום ב' חשוון תשע"א (10.10.2010)
בגדול:
תיק מספר 867763/1
ניתן ביום ח' תמוז תשע"ב (28.6.2012)
הפיע: עו"ד ד"ר יאיר שיבר (לאשה)

פסק הדין דן גם בנושא ביטול קידושין.

פסק

4. יש לאזן נכסי השתכרות עתידית רק במקרים חריגים. ברוב המקרים לא ניתן לקבוע כי לאשה יש תרומה לכושר ההשתכרות של בעלה ועל כן אין לתת לה חלק בנכסי הקריירה והמוניטין.

בית הדין הרבני האזורי חיפה:

הרב יצחק שמואל גמזו - אב"ד

הרב יוסף יגודה - דיין

הרב יצחק רפפורט - דיין

העובדות:

הצדדים נישאו כאשר הבעל היה שחקן כדורגל מקצועי. מאוחר יותר הפך למאמן כדורגל מקצועי. מאוחר יותר גם הקימו בני הזוג חברה, אולם עיקר עיסוקה של האישה היה בכלכלת הבית. שני ילדי הזוג במשמורת האב והיחסים בינם לבין אמם אינם תקינים.

לטענת ב"כ האישה יש לכלול את נכסי הקריירה והמוניטין במסגרת איזון הנכסים, בייחוד לאור הפרש בין כושר השתכרותו של הבעל לעומת זה של האישה וכן אורך חיי הנישואין וויתורה של האישה על פיתוח קריירה אישית. לטענת ב"כ הבעל, ההתייחסות לנכסי הקריירה והמוניטין היא דווקא במסגרת חלוקה בלתי שוויונית.

נפסק:

הרב רפפורט:

ראשית דבר, דן הדיין בשאלה האם מותר לו הלכתית לדון בנכסים הלא מוחשיים. לדבריו התשובה חיובית משום ש"הצדדים קיבלו בקניין והתחייבות לחלוק את הנכסים על פי חוק יחסי ממון בין בני זוג, כך שבית הדין דן על פי נוסח החוק, ככל הסכם ממון בין שותפים. אף לפי דין תורה, לאחר קבלת הקניין על ההסכם, לשון החוק מחייב ויש לדון על פיו... על פי סעיף 2(8) לחוק יחסי ממון, במסגרת הנכסים אשר בהן יערוך בית הדין את איזון הנכסים, רשאי בית הדין, לכלול לא רק את נכסיהם הממשיים של בני הזוג הקיימים עתה, אלא גם את נכסי העתיד הנובעים מ"כושר ההשתכרות" של מי מבני הזוג". בכך אנו פותרים את הבעיה ההלכתית של חוסר היכולת לעשות קניין בדבר שלא בא לעולם, משום ש"ההתחייבות לחלוקה על פי חוק יחסי ממון יוצרת חוב ממוני עכשווי על הצדדים להעברת זכויות עודפות מצד אחד למשנהו, ולצורך כך די בשיערוך החוב שנוצר ולא בקניין מהותי". הדין מביא דוגמאות למקרים נוספים בהם קבעו פוסקים שיש לדון לפי מנהג המדינה כאשר הנכסים אינם בני קניין לפי

דין תורה.

כעת יש לבחון כיצד לאזן זכויות בהכנסות עתידיות ומי המשמעות של נכסי קריירה ומוניטין בהקשר זה. כדי לעשות זאת פונה בית הדין למקורות מהמשפט האמריקאי, המייצג בעיניו את ההקשר המשפטי והתרבותי בו נוצרה ההכרה בנכסים אלה, ומשווה אותם למשפט העברי: "פסיקת זכויות בנכסי קריירה או מוניטין יוצאת מנקודת הנחה כי קיימת זכות קניינית של בן זוג בכושר ההשתכרות של בן זוג אחר. פירוש מעשי של פסיקה בהתחשב ב"נכסי קריירה" הוא, יצירת תלות לאורך שנים במעשה ידיו העתידיים של בן-זוג גם לאחר הגירושי. כהגדרה, מדובר בשעבוד ו"קניין עבדות" המזכה את הזוכה באחוזים מכל פעולה שתיעשה בעתיד. ההגדרה בעצמותה מנוגדת לצו התורה האוסר העסקת בן חורין בעבודת עבד ללא יכולת חזרה... כך שעל פי דין תורה יש לראות בכך פגיעה בזכויות היסוד הבסיסיות של האדם, המתבטאת בשלילת הרתו, זאת בניגוד להלכה פסוקה בשולחן ערוך, חושן משפט, סי' של"ג: "התחיל הפועל במלאכה, וחזר בו בחצי היום, חוזר, ואפילו קבל כבר דמי שבירותו ואין בידו לשלם לבעל הבית, יכול לחזור בו והמעות חוב עליו, שנאמר: כי לי בני ישראל עבדים (ויקרא כה, נה), ולא עבדים לעבדים"... עצם השומה בשוק העבדים כמה שווה בן הזוג להימכר לפני ההשבחה וכמה הוא שווה לאחר ההשבחה, הוא דבר שאינו נסבל, גם אם מצאנו שומה כדוגמתה בשיערוך נזיקין, אין להשוות בין השניים. מאחר ואחד מבני הזוג משלם מראש עבור הכנסותיו העתידיות, הרי שעל מנת להשלים את אותו החוב, עליו לעבוד במקצוע אותו רכש עד עת פרישתו לגמלאות ואולי אף יותר, וזאת ללא אפשרות להתפטר, להחליף מקצוע או לנפוש. במקרה של הפסקת עבודה לא יתקבלו זיכויים או חישובים מחדש, אלא קיימת דרישה של שיעבוד מוחלט עד עת סיום יכולתו התעסוקתית".

לדברי הדיין, תוצאה זו אינה מתקבלת על הדעת. היא מוחקת את זכויותיו של בן הזוג בעל הנכסים ומשעבדת אותו לבן זוגו לכל חייו. היא גם אינה מתיישבת עם המדיניות של חוק יחסי ממון המחריג נכסים שהושגו לפני הנישואין ועוד.

גם אם ישנה הסכמה כי נכסי הקריירה המשוערכים ישולמו רק מן הרכוש שהיה קיים ערב הנישואין, עדיין קיים כאן קושי: "ככלל, תשלום מוקדם או היוון של הכנסה עתידית שלא באה לעולם - הינם בעייתיים, מאחר וקיימת אפשרות לאי-מימוש כתוצאה מהפסקת עבודה, נכות,

פיטורין, משבר כלכלי וכדומה. פירוש הדבר, כי המשקיע ב"הון האנושי" של זולתו מקבל הכנסה מובטחת, בעוד הצד השני משועבד וידו על התחנתונה, והוא יקבל את תמורתו רק אם יעבוד וישתכר כמצופה. שיערוך אקטוארי וסטטיסטי לפי טובת הנאה לא יכולה להוות הערכה של נכס אמיתי, היות והנישום אינו יכול לממש את ההכנסה העתידית ברגע נתון לפני שתתקבל התמורה בפועל".

ועוד, לא נכון לקבוע כי יש לראות את האשה כמי שבהכרח אפשרה לבעלה ליצור את רווחיו, ועל כן כזכאית להם. הקרבתה של אשה במשפחה ממוצעת בגידול ילדיה היא קטנה, מוגבלת לשנים מעטות, ולא באמת מונעת מן האשה לממש את כושר ההשתכרות שלה. בכל מקרה, לא ניתן לדעת אם חוסר ההשתכרות שלה נובע מהקרבתה לטובת הבעל (הדיין מוסיף שזו גישה ארכאית שאין מקומה בעולם המודרני) או מחוסר כישורים ויכולת, וגם אין דרך לדעת אם הבעל היה מצליח פחות אילו לא היה נשוי לאשה זו. "שיערוך ספקולטיבי מסוג זה אין מקומו בהיכל הצדק, שבו יש לפסוק דין על בסיס הקשר נסיבתי מוכח".

לאור זאת, לא ניתן לשערך נכסי קריירה כדבר שבשגרה ולא נראה שזו הייתה כוונת המחוקק. סביר להניח שבית המשפט היה מבטל הסכם וולונטרי בו אדם משעבד לחברו את כושר ההשתכרות שלו. עלינו לנקוט גישה מצמצמת ולבחון מתי ניתן ליישם את הפסיקה ביחס להכנסות עתידיות. הדיין בוחן את הפסיקה האמריקאית, ולדבריו ברוב מדינות ארה"ב אין פסיקה מלאה של נכסי קריירה. זאת משום שגם אם יש קשר בין הקרבת האשה לעליית כושר ההשתכרות של הבעל, הרי שלא ניתן לחשב זאת אל מול שאלת גובה השפעת הכישרון הטבעי שלו או אל מול השאלה האם עצם החיים הזוגיים הקשו עליו לקבל את התואר וכדומה.

"יש לקבוע כי הכישורים הטבעיים הם נכסים שהיו קיימים טרם הנישואין, הענקת זכות לאדם אחר בכישורים אלו אינה תואמת את הגישה שבאה לידי ביטוי בעקרון איזון המשאבים, המחריג נכסים שלא התקבלו במאמץ משותף. על כן יש, על דרך הכלל, להחריג קבלת זכויות בכישורים אלו, בדומה להחרגה של פיצויי גוף בסעיף 5 (א) (2) לחוק יחסי ממון. בדברינו לעיל היתה רק התייחסות לחלוקה ממונית, בה מקבל בן הזוג התומך זכויות ממון על חשבונו של בן הזוג השני. אין בדברים האמורים כדי להפחית מחלקה של האישה ופועלה בהשגת הזכויות הרוחניות, במנותק מחלוקה ממונית. ודאי שערכו המוחלט

של העיסוק בגידול הילדים גדול באין שיעור יחס להתעסקות בענייני ממון בני חלוף".

גם פתיחתו של סעיף 8 ("ראה בית המשפט או בית הדין נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת") מלמדת כי ההתחשבות בנכסי קריירה תעשה רק בנסיבות מיוחדות.

במקרה דנן הבעל היה בעל כישורים בכדורגל עוד טרם נישואיו. המעבר משחקן למאמן הוא טבעי, ואין בו צורך בהעצמה נוספת שניתן לתלותה בעזרת האשה. האשה לא רק שלא הקריבה למען בעלה, אלא שהעובדה כי הוא מגדל את שני הילדים יש בה בכדי סכנה מקצועית לרווחיו העתידיים. לכן אין מקום להכליל את נכסי המוניטין והקריירה במסגרת איזון המשאבים.

הרב יגודה:

קובע כי ניתן לחזק את דברי הרב רפפורט, אך ברוב דבריו הוא חוזר על דברים שאמר קודמו.

הרב גמזו:

מסכים לתוצאה, אך מטעמים אחרים (אותם אין הוא מפרט).

תיק מספר 830099/5

ניתן ביום כ"א בסיון תשע"ב (11.06.2012)
הופיעו: עו"ד זאב הבר (לאשה),
עו"ד ד"ר יאיר שיבר ועו"ד דורון שיבר
(לאיש)

פסק הדין דן גם בנושא ילדים.

5. גבר הומוסקסואל המעלה תנאים בכדי לתת גט.

בית הדין הרבני האזורי בירושלים (הרכב א'):

הרב מתתיהו שרים - אב"ד

הרב אברהם כלאב - דיין

הרב ישראל יפרח - דיין

בית הדין הרבני האזורי בירושלים (הרכב ב'):

הרב ישראל יפרח - אב"ד

הרב יוסף הייזר - דיין

הרב אברהם שיינפלד - דיין

בית הדין הרבני הגדול:

הרב שלמה משה עמאר - אב"ד

הרב שלמה דיכובסקי - דיין

הרב עזרא בר שלום - דיין

העובדות:

נפסק על ידי בית הדין כי הבעל חייב לגרש את אשתו מחמת שהוא נוהג משכב זכור. הוא הודה בזה ואף הופיעו חוקר בבית הדין שהעיד במפורש שראה אותו

מקיים יחסים הומוסקסואליים. הבעל מסכים לגרשה אולם טוען כי הוא השקיע בדירה הרשומה בשווה ע"ש שני הצדדים 70% וטוען שמגיעים לו 70% מהדירה. כמו-כן טוען הבעל שלא מגיעה לאשה תוספת כתובה.

בבית הדין האיזורי:

(הרכב א'):

החלטה ראשונה:

ברוב דעות ביה"ד מחליט כי אסור לבעל להיכנס לדירה המשותפת לצדדים והאשה והילדים יתגוררו בדירה, וכי אין לחייב האשה לחיות בדירה אחת עם אדם בעל סטיות מיניות חמורות שעלולות לסכן את האשה. לדעת המיעוט אין להוציא צו מניע הנגד הבעל מלהכנס לדירה.

החלטה שנייה:

מתירים לבעל לחזור לדירה וכל צד ישן בחדר נפרד, ועל האשה למסור לבעל מפתח לדירה לאלתר.

החלטה שלישית:

דעת הרוב:

במקרה שהבעל חייב לגרש או שכופין לגרש והוא מסכים לגרש אלא טוען כי מגיע לו ממון, כבר כתב מהרשד"ם (עיין בספר "כפית הג'פ"), כי אין לחייבו או לכופו כל זמן שלא קיבל את הממון המגיע לו לפי הדין. אם כן יש לנו לדון כמה מגיע לו מהדירה, וכן אם האישה מפסידה תוספת כתובה היות ורוצה להתגרש.

לדעת הבית-שמואל אם הגירושין אינם מחמת מרידתה אלא משום שאינו ראוי לה וכופים אותו או מחייבים אותו לגרש- הפסידה כתובתה ומתנותיה (וגם ברועה זונות). אולם דעת השלטי גיבורים היא כי אם האשה תובעת גירושין מכגון אלו שכופים אותם לגרש, המתנות שלה ולא הפסידה המתנות. ועיין בפד"ר ז' עמוד 277 בפסק דין של מרן הרב אלישיב, שכתב והביא מדברי השלטי גיבורים בנושא הוצאות על נכסי אשתו דנראה מדבריו שאם הסיבה שכופין אותו לגרש- היא מחמתו ויכול הוא להסיר הסיבה כגון רועה זונות, שיכול להטיב דרכיו, אזי אין האשה מפסדת מתנותיה. וגם לבית-שמואל מדובר בספק ולכן אי-אפשר להוציא מידי האישה.

והנה בנידון דידן האיש חייב לגרש משום שנוהג במשכב זכור, אשר יכול להטיב דרכיו לחזור למוטב. לכן נראה לפסוק:

א. האישה זכאית לחצי דירה.

ב. הבעל ישלם כתובה ותוספתה (\$55,000).

ג. הבעל חייב לגרש את אשתו תוך שלושים יום. אם הבעל לא יתן את

הגט יש להחיל את הסנקציות האמורות בחוק (ס' 2(1)2-6).

דעת המיעוט:

מסכים יש חייב לתת גט לאשתו כפי דרישתה, אולם כיוון שהוא טוען שהדירה שנרשמה על שם שניהם שייכת לו עד 70% כיוון שהוא מימן מכספו חלק זה, והאשה מודה לו, אלא שטוענת שכיוון שרשם מחצית הדירה על שמה.

להלכה נראה, שכל מי שכופים אותו לגרש, דין התוספת כתובה והמתנות לחזור אליו, והבית-שמואל כתב שהדבר נתון במחלוקת ראשונים. ולדעה שהאשה מפסידה תוספת כתובה ומתנות אין נפק"מ אם הסיבה שכופין אותו לגרש תלויה במעשיו או במציאות שאינה ניתנת לשינוי באופן אובייקטיבי. היות והדבר ספק, אין להוציא את החלק שכתוב על שם האשה, שבדואי רישום על שמה נחשב למוחזקת בו.

אכן כיוון שהבקשה לכוף את הבעל לגרש, וכידוע אין לחייב או לכוף גירושין על בעל שמסכים לגרש את אשתו אלא שטוען שתחזיר לו את שלו והמגיע לו, ובמקרה הנידון, הבעל מסכים לגרש אם יינתן לו את המגיע לו לדבריו בדירה וכי לא יחייבוהו בתוספת כתובה. לפיכך, כל זמן שהאשה עומדת על דעתה לא ניתן לכוף הבעל לגרש עד אשר תסכים שהבעל יקבל שבעים אחוז מהדירה ושלא יחוייב לשלם לה תוספת כתובה.

החלטה רביעית:

לאור זאת שהבעל אינו מוכן לגרש את אשתו לפי פסק הדין מיום 11.1.06, ברוב דעות מטילים עליו סנקציות לפי חוק בתי דין רבניים, ס' 2(1)2-6.

בית הדין האזורי (הרכב ב')

בית הדין מחליט שאין מקום לכפות גט על הבעל וזאת משום שהבעל מסכים לתת מחצית מהדירה, כמו-כן מסכים הבעל לתת מזונות עבר. אמנם בית הדין בהרכב הקודם חייב את הבעל בכתובה וזאת משום שהוא סרב לתת גט. אך עתה שהוא מסכים לתת גט וגם לתת מחצית הדירה וגם מזונות העבר, אין מקום לכפותו.

בית הדין הגדול:

לאחר מאמץ רב גיבשונו נוסחה מוסכמת לסידור גט, ולפתרון הנושאים השנויים במחלוקת.

לאור הסכמתם של הצדדים וב"כ, אנו פוסקים:

א. הצדדים יתגרשו זה מזה בגט פיטורין. הגט יבוצע בבית הדין האזורי.

ב. אנו פונים לכבוד בית הדין האזורי, להבהיר לנו את פשר החלטתם מיום 28.5.08 ביחס לכתובה. בפ"ד הקודם

מיום 22.3.06, חייב בית הדין בדעת רוב את הבעל בכתובה. מן ההחלטה הנוכחית מ-28.5.08, עולה לכאורה, שחיוב הכתובה מבוטל. האם זו כוונתם?
לאחר הבהרת בית הדין האזורי ולאחר סידור גט, יוכל כל אחד מבאי כוח הצדדים להעלות את השגותיו בפני בית הדין הגדול. בית הדין הגדול יפסוק בנידון לפי שיקול דעת רחב.

בית הדין האזורי (הרכב ב'):
מאחר והבעל מתנגד לסידור גט מחזירים את התיק לבית הדין הגדול.

תיק מספר 056077647-25-1

פסקי הדין ניתנו בתאריכים: כ"ד טבת תשס"ד (18.1.2004), ח' טבת תשס"ה (20.12.2004), י"א טבת תשס"ו (11.1.2006), כ"ב אדר תשס"ו (22.3.2006), כ"ג אייר תשס"ח (28.5.2008), י"ב כסלו תשס"ט (9.12.2008), ה' טבת תשס"ט (1.1.2009).

הופיעו: עו"ד גייתת נחליאל (לאשה),

עו"ד אילן וידרמן (לאיש)

הערה: פסה"ד מיום 11.1.2006 פורסם במלואו במאגרים המשפטיים. נכון למועד כתיבת שורות אלה, עדיין לא סודר גט.

פסק דין זה מתאים גם למדורים: כתובה, סדר דין וראיות ורכוש.

פסק הדין דן גם בנושאים: עילות גירושין, תנאים למתן הגט וצווי הגבלה.

למדור זה ראו גם פסק דין מס' 10.8.7.6.2.1

כתובה

6. תשלום תוספת כתובה בסך 900 עוברת על דת.

בית הדין הרבני האזורי חיפה:

הרב מימון נהרי - אב"ד

הרב יוסף יגודה - דיין

הרב אברהם מייזלס - דיין

בית הדין הרבני הגדול (הרכב א')

הרב אברהם שרמן - אב"ד

הרב חגי איזיר - דיין

הרב נחום פרובר - דיין

בית הדין הרבני הגדול (הרכב ב')

הרב יונה מצגר - אב"ד

הרב אברהם שרמן - דיין
הרב חגי איזיר - דיין

העובדות:

הצדדים מעוניינים להתגרש זה מזה ומואסים זה את זה. בין הצדדים קיים פירוד מזה למעלה משבע שנים. עילות גירושין נוספות מופיעות להלן בפסק הדין. קיימות חמש החלטות ביה"ד המחייבות את הצדדים להתגרש לאלתר והחלטה אחת הפוטרת את הבעל ממזונות אשתו. הבעל דורש לפטור אותו מחיוב הכתובה.

נפסק:

בית הדין האזורי:

עילות הגירושין בעניין:

א. דברי רבינו ירוחם - הצדדים מרדו זה בזה ומעוניינים להתגרש במידה שווה זה למעלה משבע שנים. סלע המחלוקת היחיד שנותר הוא תשלום הכתובה והתוספת, אותם דורשת האישה. בנסיבות הללו יש להחיל עליהם את דינו של רבינו ירוחם, לכל הפחות במה שנוגע לחיובם בגט.

ב. מאיס עלי באמתלא מבוררת, שכן האשה עוסקת בעיסוקים מיסטיים המפריעים לשלום הבית. כמו"כ בית הדין מתרשם מתמונת מצב הכוללת מערכת יחסים כה עכורה. רגליים לדבר שהעילות שהזכירו בתביעתם הן מוצדקות היא העובדה שלא ייתכן לנהל חיים משותפים באווירה שכזו בה האשה מכנה את הבעל "שטן" "נחש" ועל כגון דא אמרו חז"ל "אין אדם דר עם נחש בכיפה אחת".

אמנם, אין לבית הדין הכלים לבדוק ולקבוע מי הנחש האמיתי ומי המדומה, אולם ברור שהגיעו מים עד נפש, ובית הדין משוכנע כי לא ניתן לאחות את הקרעים בין בני הזוג.

ג. יש רגליים לדבר כי האשה מסרבת את דרכיה עם גברים זרים. מכלל דבריה של האשה עולה כי היא נוהגת לחבק ולנשק אנשים הזקוקים לסיוע טיפולי מקצועי, דבר שאינו מוכר בשום מסגרת טיפולית, תהא אשר תהא, וגם אם כנים דבריה הרי הבעל התנגד כבר בראשית הדרך לעיסוקים הללו וראה בהם כגורם מפריע בחיי שלום הבית, וכפי שציינה העו"ס בעדותה בביה"ד.

עמדת בית הדין שיש לראות בטיפולה של האשה עם גברים הכוללים חיבוקים ונישוקים התנהגות של עוברת על דת יהודית, ודינה נפסק שיוצאת בלא כתובתה וכי כדי לחייבה בגירושין אין צורך בהתראה... לא נעלם מעיני בית הדין שבמושגי המתירנות של זמננו קשה להגדיר התנהגות שכזו כעוברת על דת, ובצבור שאינו שומר תו"מ, ושומה על בית

הדין לתת את הדעת על כך ולתחם זאת גם בחברה זו.

והנה המעיין היטב בטעם שחז"ל ביארו מדוע עוברת על דת מפסידה כתובה ואף כופין לגרשה יראה שחז"ל כיוונו ברוח קודשם לשלמות הבית היהודי. ומכאן למדו דעיקר הטעם של עוברת על דת הוא לא משום מעשה העבירה אלא משום דבמעשיה היא גורמת להפרעה ולקלקול בחיי המשפחה התקינים בינה לבין בעלה.

ויש לכך השלכות גם במושגי זמננו שגם בחברה מתירנית שום אדם בר דעת לא יסכים לחיות עם אשה שיש לה קשר כה עמוק עם גבר זר המוצא את ביטויו בבילויים שכאלו עמו, משום שע"י כך מערערת את יסודות הבית עליהם מושתתת הקן המשפחתי.

ד. בנוסף יש להחיל על האשה את דין "אשה רעה בדעותיה" ואשה שאינה צנועה כבנות ישראל הכשרות. במסגרתו נכללת אשה שאינה צנועה כבנות ישראל וזה כולל שמתנהגת בפריצות.

במקרה דנן יש לראות במעשיה של אשה זו, כאשה רעה שאינה צנועה כבנות ישראל הכשרות שדינה מבואר שמצווה לגרשה. ואמנם בדורנו שבו המתירנות הפכה לצערנו נורמה חברתית היה מקום לפקפק ולומר שאין לכלל הלכתי זה בסיס במציאות העגומה של ימינו.

למרות זאת, גם בדורנו, מן הראוי לתחום גבולות בנושא כה חשוב זה שהוא יסוד מוסד לביסוס הקן המשפחתי, מאחר ומעשים נלוזים כאלו עברו מזמן את גבולות הטעם הטוב ששום בעל לא יסבול זאת... ישנם דברי פריצות שאין שום בר דעת סובלתן ואם כן גם בימינו כל אדם תהיינה דעותיו אשר תהיינה, אינו סובל אשה שנוהגת בדרך הנלוזה הנ"ל.

מכל הנ"ל החליט בית הדין כי הצדדים חייבים להתגרש.

באשר לנושא הכתובה ותוספתה, דעתו של בית הדין שבנסיבות האמורות יש מקום לפשרה וכפי שהציע ביה"ד והבעל וב"כ הסכימו, אולם, באם תסרב האשה לקבל את הגט במועד שיקבע כפי החלטות ביה"ד יראה בה בית הדין כסרבנית וישקול את דעתו בשנית.

 בבית הדין הגדול:

(הרכב א')

נימוקי הרוב (הרב שרמן):

יש לדחות את הערעור של האשה על חיובה בגט. צדק בית הדין האזורי שמן התשתית העובדתית עלה כי יש לחייב את הצדדים להתגרש, בהתאם לדברי רבנו ירוחם. כמו כן צודק הוא שהוסיף את דברי ר' חיים פלאגי שעקב הפירוד הממושך שני הצדדים חייבים להתגרש.

וראה מאמרי בקובץ כנס הדיינים, בו נתברר הטעם שר"ח פלאגי חייב צדדים להתגרש בגין פירוד ארוך נובע מהטעם שמצב פירוד בין צדדים עלול לגרום למצב בו יכשלו באיסורים חמורים. לאור זאת מאחר ובית הדין האזורי קבע כי יש לראות את האשה כעוברת על דת ואולי למעלה מכך במעשה כיעור ושהבעל ממשיך לטעון את טענתו על מעשה זנות של האשה, הצדדים חייבים להתגרש כדי למעט ולצמצם איסורים אלו. יש להפריד בין ביצוע הגט לבין הדיון בנושא הכתובה, ואין המערערת רשאית לתלות סידור הגט בכתובה. לפיכך האשה חייבת לקבל את גיטה, ולאחר ביצוע הגט ימשיך ב"ד האזורי לדון לגבי הכתובה. יצוין שקביעת בית הדין לחייב את הצדדים להתגרש על פי רבינו ירוחם מעלה את הצורך לבדוק האם האשה זכאית לקבל תוספת דמי כתובה. וכן אם ימשיך בית הדין לבדוק טענת הזנות של האישה, תיבדק ההשלכה לעניין הכתובה. ממליצים לבני הזוג להגיע להסכמות.

נימוקי המיעוט (הרב איזירר):

לגבי השימוש ברבינו ירוחם ובגר"ח פלאגי – הבעל הוא שפתח את הדיון המשפטי בתביעת הגירושין שהגיש ב-15.7.02. האשה השיבה שהיא מכחישה את טענות הבעל על מרידה וטענה לשל"ב, בפסקי הדין שניתנו באותם שנים לא חויבה האשה בגט למרות ביטויה כנגד הבעל וב"ד קמא קבע שהיא לא זכאית למזונות ולאחר חודשים פסק בית הדין כי על הצדדים להתגרש ולא חייב בגירושין ולעומת זאת חייב את הבעל בכתובה.

מכל האמור אנו למדים כי ב"ד קמא שדן ביחסים בין הצדדים בשנים תשס"ב – תשס"ו ראה את כל מה שראה ב"ד בתרא, האשה אינה רוצה בשלום בית ולכן נפטר הבעל ממזונות אבל יחד עם זאת הבין שהבעל בתביעת הגירושין הרחיק ממנו את האשה וגרם לכעס גדול שהביע לביטויים הקשיים ולפיכך לא חייב האשה בגט.

ולדעת ר' ירוחם לא אמרו דברו אלא כאשר אין קשר ברור בין מרידת הבעל למרידת האשה.

גם הסברא שגורמת להפסיד תוספת כתובה לא נאמרה במקרה דנן כיוון שב"ד סבר כי אין כאן הסברא של אדעתא למשקל ולמיפק לא יהיה לה כיוון שהוא יכול היה למנוע את חפצה בגירושין.

גם ביה"ד הגדול בהחלטות קודמות קיבל את פסה"ד של ביה"ד האזורי, ורק החזיר את התיקים לדיון בטענה נוספת שהעלה ב"כ האשה.

לכן נשארה רק הטענה של עוברת על דת וחשש כיעור המספיקים לחיוב בגט אך לא לתוספת כתובה היות ולא הייתה

התראה בעוברת ואין ראיות מספיקות לכיעור.

ולמרות שאין הצדקה לעכב את הגט בגין נושא הכתובה שעדיין לא התברר, אולם מהראוי שחיוב הגט ישאר בעינו והבעל ישלש בקופת ביה"ד את סך הכתובה והתוספת.

 בבית הדין הגדול:

(הרכב ב')

הרב איזירר:

בית הדין האזורי החליט ב-25.5.10 כי האשה מפסידה כתובתה וכי האשה חייבת בדמי שימוש עבור חלקו של הבעל בדירה החל משנת 2004.

בעניין הגט לא חויב הבעל בשנת תשס"ד משום שהאשה לא תבעה גירושין, בכסלו תשס"ו פסק ביה"ד חיוב גט נגד הבעל מאחר והאשה תבעה גירושין. פ"ד בעניין הכתובה נשאר בעינו כי לא נתחדש שינוי בדעת בית-הדין וקביעתו מחשוון תשס"ח ששניהם אינם רוצים זה בזו ולכן צריך לומר שבית הדין מחלק בין מזונות וכתובה לעניין מזונות, לעניין מזונות קובע המצב העכשווי שאינה עמו ואינה רוצה בו ולעניין הכתובה גם אם אינו רוצה בו כעת אבל הבעל גרם לה שלא תרצה ע"י תביעותיה לגירושין הרי שלא הוציאה עצמה ממנו אלא הוא גרם שתצא ולא הפסידה תוספת כתובה.

בית הדין האזורי לא ערך ברור נוסף בעניין הכיעור כפי שהורה בית הדין הגדול בהחלטותו הקודמת ולכן ביה"ד האזורי יסד את פסק-הדין לפטור מתוספת כתובה על דעת רבינו ירוחם בלבד.

דעת הרוב קבלה את דעת ב"ד קמא כי שניהם מורדים זה על זה לעניין חיוב גט אבל לא החליטה אם זה נימוק תקף גם לעניין פס"ד בתוספת כתובה והשאירה זאת לקביעת בית הדין האזורי. אכן עתה משקבע בית הדין את דברו יש לחברי בית הדין הגדול לקבוע עמדה בנושא. דעת הח"מ הובאה לעיל, בית הדין האזורי מעיר כי תביעת הבעל שהאשה תחדל מעיסוקה נחשב להתראה, אולם בית הדין שם אינו רואה את ההתראה כמספיקה להפסד כתובה אלא הוכחה לכך שמעשיה גורמים לפירוק המשפחה. נראה שאין זה ברור אם לאחר שהבעל טען על מעשיה הנלוזים המשיכה האשה במעשיה ולכן אין התראה זו יכולה לשמש בסיס להפסד כתובה. כמו כן העובדה שבית הדין פטר את הבעל רק מתוספת כתובה ולא מעיקר כתובה מלמדת כי יש צורך בברור נוסף אם מעשיה של האשה נחשבים לכיעור שאז היא מפסידה עיקר כתובה ותוספת גם בלי התראה.

יתכן שאילו היה בא פס"ד רגיל לפנינו המפסיד לאשה את תוספת הכתובה משום שאינה רוצה שלום בית (למרות שבעלה

גם לה לא לרצות בשלום בית) לא היינו מחליטים שביט הדין האזורי טועה, ואולם כאשר בהרכב הקודם של בית הדין האזורי שבפניו התברר בשנים קודמות ששני הצדדים אינם רוצים זה בזו ובכל זאת פסק אותו הרכב שהאשה זכאית לכתובה ובית הדין שלאחריו פסק על פי אותם נתונים שהפסידה כתובה, אין זה ערעור רגיל ובית הדין הגדול חייב להתערב ולקבוע עמדה אם כהרכב הראשון או השני. לפיכך עלינו לקבוע שהאשה לא הפסידה כתובה.

תיק מספר: 3-64-051831998,
1-21-056233513/4, 797511/4
פסקי הדין ניתנו בתאריכים: י' סיוון
תשס"ט (2.6.2009), כ"ה חשוון תש"ע
(12.11.2009), כ"ז שבט התשע"א
(1.2.2011)
הופיעו: טו"ר שלמה עמיר (לאשה),
עו"ד דוד הלפגוט (לאיש)

**פסק דין זה מתאים גם למדורים מזונות,
רכוש, סדרי דין וראיות.
פסק הדין דן גם בנושא עילות גירושין.**

7. בימינו יש חזקה שרוב החתנים אינם מבינים את מהות הכתובה, ולכן גם כאשר האשה זכאית למלוא כתובתה היא לא תקבלה אם יש בה סכום מופרז.

בית הדין הרבני האזורי רחובות:
הרב נחום שמואל גורטלר - אב"ד
הרב יהודה שחור - דיין
הרב ציון אשכנזי - דיין

העובדות:

מדובר בתביעה של האשה לקבלת כתובה (בסך 555,000 ש"ח), פיצוי והשתתפות בפרעון חובות (60,000 ש"ח). בני הזוג כבר התגרשו. הם היו נשואים זמן קצר ואלה נישואין שניים של שניהם. בעבר כבר נפסק כי על הבעל לשלם 30 אלף ש"ח על חשבון תביעות האשה.

הבעל טוען כי האשה אינה זכאית לכתובה. הוא דוחה את טענותיה בדבר היותו אלוהוליסט ומאשים את האשה בקיום קשרים עם גבר אחר. לדבריו, היא יזמה את הנישואין בכדי לקבל פיצויים מהעבודה והתנהגותה היא שגרמה לגירושין. מנגד האשה מאשימה אותו בכמה עניינים, לרבות בעיות בתפקוד המיני וקשרים עם נשים זרות, שלדבריה גרמו לגירושין.

בהסכם הממון נקבע שחלק מנכסי האשה לא יאוזנו. יש מחלוקת בשאלה האם הבעל העביר את משכורתו לחשבון האשה, וכתוצאה מכך בשאלה האם עליו להשתתף בחובות שנוצרו לאשה, לטענתה בגין החיים המשותפים.

נפסק:

דעת המיעוט:

הבעל לא הצליח להוכיח שהאשה הפסידה את כתובתה. להפך, נראה כי לא הכחיש את טענות הבגידה שטענה נגדו. מנגד, ניתן לקחת בחשבון את טענותיו כנגדה לצורך חישוב סכום הכתובה שתקבל.

"בנתונים של בני הזוג דנן, כשמדובר בנישואין שניים ונישואין קצרים ביותר (חיו ביחד פחות מחצי שנה), ובהתחשב בעתודות הכספיות שלהם, נראה שבכל מקרה אין האשה זכאית בגין הכתובה לסכום גבוה ובודאי שלא את הסכום המופרז שנרשם בכתובה".

לגבי החובות: ברור שחלקם נוצרו בתקופת הנישואין, אולם גם ברור שחלקם נוצרו עוד קודם להם. לכן האשה תקבל סכום קטן בהרבה ממה שהיא תובעת. הבעל ישלם בסך הכל 100,000 ש"ח עבור הכתובה והחובות, כלומר 70,000 ש"ח נוספים.

דעת הרוב:

לגבי זכותה של האשה לקבל את כתובתה: נראה שחיי הנישואין כשלו באשמת הבעל, בפרט בשל חוסר יכולתו לקיים יחסי אישות וקשריו עם נשים אחרות. על כן האשה לא הפסידה כתובה.

לגבי סכום הכתובה: יש מחלוקת בין הדיינים בארץ לגבי מעמדה של כתובה גבוהה במיוחד: האם נחשבת אוטומטית כמפורזת או שמא לא ניתן לבטל התחייבות כזו ללא ראיות תומכות ("אנן סהדי"). ההנחיה של הרבנות היא לא לרשום סכום גבוה ממיליון ש"ח.

במקרה דנן יש ספק על עצם התחייבותו של הבעל: "כי הן רבים עתה עם הארץ ולא יודעים בין ימינם לשמאלם והבעל נכנס לחופה וכותב וחותרם ולא ידע מאי קאמר, והספק הינו על עיקר החיוב ולא על הפטור ממנו, לכן לא צריך אנו סהדי כדי לברר שאין חיוב, אלא סגי בכך שיתעורר ספק אמיתי וממשי לגבי הקשר שיש בין התחייבות הכתובה למה שבאמת מתכוון לחייב את עצמו. אנו סהדי צריך מתי שיש לפנינו שטר חתום שמן הסתם נחתם כראוי. כדי לטעון שלא הייתה כוונה להתחייב חרף חתימה מפורשת צריך אנו סהדי. אך כאשר רוב האנשים לא יודעים על מה חותמים ואין כוונתם להתחייב מעיקרא, אין כאן שטר המחייב כל שיש ספק סביר בענין אף שאין אנו סהדי.

סכום הכתובה במקרה שלפנינו, 550 אלף ש"ח הינו סכום גדול ויש בהחלט מקום להטיל ספק בנכונות כוונתו האמיתית של הבעל להתחייב בו. גם ניתן להסתפק שמא כתב מספר זה כסגולה וכו'. הדעת נוטה יותר שלא התכוון להתחייב אלא הסכים לחתום על זה כחלק מן ה"טקס"

או לכבוד בעלמא, אך לא התכוון להתחייב בו.

ומעתה, אע"פ שאין ספק כי האשה זכאית למלוא כתובתה ולתוספת, נראה שאין לחייב את הבעל בכל הסכום מחמת הספק הנ"ל אך בהחלט יש להשית על הבעל תשלום ראוי לפיצוי. לאחר שיקול הדעת בנסיבות המקרה שלפנינו, נראה כי סך 150 אלף ש"ח הוא סכום הגון וראוי בהתחשב גם בספיקות שיש גם בענין החובות של האשה כפי שיבואר להלן".

לגבי החובות: אין הגיון בגובה החובות שהאשה טוענת להם, ומנגד ברור שלבעל יש אחריות מסוימת לחלקם.

נפסק: הבעל ישלם 120,000 ש"ח בנוסף ל-30,000 ש"ח שכבר שילם.

תיק מספר 297662/3
ניתן ביום כ"ד אייר תשע"ב (16.5.2012)
הופיע: עו"ד אמיר זבולון (לאשה)
האיש לא מיוצג.

פסק דין זה מתאים גם למדור רכוש.

8. דיון בכתובה ובפיצוי במקרה של פסק קידושין בשל עדי קידושין פסולים.

בית הדין הרבני הגדול:

הרב עזרא בר שלום - אב"ד
הרב חגי איזירר - דיין
הרב ציון אלגרבלי - דיין

העובדות:

האשה הגישה תביעות רכושיות בבימ"ש שם נקבע כי הן הוגשו טרם זמנן כי טרם פקעו הנישואין, אך מכח סע' 11 לחוק יחס"מ יוכל ביהמ"ש לדון בנושא הרכוש. אלא שכך לא היה מגיע נושא הגט לפתרונו, ולכן הצדדים הסכימו כי הם יתגרשו לאלתר ולאחר מכן ידון ביה"ד הגדול בכל הנושאים הממוניים לפי שיקול דעת רחב.

לאחר הגירושין, בחרה האשה להגיש את תביעותיה לביה"ד הרבני, במסגרת תביעת כתובה ופיצוי ולא במסגרת תביעה רכושית. נראה לביה"ד כי הבעל צבר רכוש רב ומוניטין בעת הנישואין.

נפסק:

הרב איזירר:

לפי כל הדעות יכולה האשה עם הגירושין להגיש מחדש את תביעותיה, ההסכמים שנחתמו בין בני הזוג נגעו רק לענייני מזונות ותשלום חובות ולקיום שוטף של האשה.

"ברור לנו שלאור הסכמת הצדדים לפסיקתנו בכל הנושאים לא יוכלו להעלות

- בפנינו במסגרת שיקול דעת רחב סך 200,000 ש"ח תוך 30 יום מהיום.
2. פיצוי זה נקבע תוך הסכם שמה שיפסוק ביה"ד הוא מענה לכל תביעות האשה כולל התביעות הרכושיות בכל ערכאה שהיא.
3. תביעות הבעל לקיזוז מזונות שגבתה בתקופת הפירוד נדחות."

תיק מספר 774826/6
ניתן ביום ו' בתשרי תשע"א (14.9.2010)
הופיעו: עו"ד שמואל בר-יוסף (לאשה),
עו"ד רפאל שדמי (לאיש)

פסק דין זה מתאים גם למדורים רכוש, מזונות וסדרי דין וראיות.
פסק הדין דן גם בנושאים ביטול קידושין, מאבקי סמכות.

למדור זה ראו גם פסק דין מס' 5.

פסק דין וראיות

9. היתר נישואין לבני זוג שהתגרשו בשל הודאת האשה בבגידה ומעוניינים לשוב ולהינשא זה לזו.

בית הדין הרבני האזורי תל אביב:
הרב **שמעון מלכה** - אב"ד
הרב **אליהו הישריק** - דיין
הרב **זבדיה כהן** - דיין

נפסק:

הצדדים התגרשו בעבר בפני ביה"ד הרבני תל אביב. בפנינו בקשה להיתר נישואין שהגישו שני הצדדים ברצונם להינשא שוב זה לזו.

הצדדים היו בעבר נשואים זה לזו. היו אלו נישואין שניים לשניהם ללא ילדים קודמים. הצדדים נישאו בתאריך 2.9.03 ונולדו להם 2 ילדים משותפים. בתאריך 7.5.2007 הופיעו הצדדים בפני בית דינו בתיק אישור הסכם גירושין, ובאו בהסכמה - ששניהם מבקשים להתגרש.

האשה הצהירה לפרוטוקול, כי קיימה יחסים עם אדם בשם... כשנתיים בזמן היותה עוד נשואה לבעלה. הבעל הצהיר באותה ישיבה: "ראיתי אותה ואתו שוכבים יחד ומאמין לה למה שאמרה".

בעקבות זאת ניתן פסה"ד לגירושין ובמעשה בית הדין שניתן בתאריך 14.5.2007 נרשם, שהאשה אסורה לחזור

בבירור השאלה וכמ"ש באריכות בפסה"ד של ביה"ד האזורי. ולכן בוודאי בנד"ד שיש ספק בקידושין יש להפסידה עיקר תוספת כתובה.

יחד עם זאת, נראה לי שיש מקום לחייב את הבעל לשלם פיצוי כמ"ש הרה"ג עזרא בר שלום. ובעניין זה עיין במש"כ בשו"ת רב פעלים (ח"ב אבן העזר סי' ג) שם דן בראובן שקידש אשה ולאחר כמה חדשים רצה לגרשה וטען שהסיבה היא בגלל שהיא בת מלמד תינוקות, דבר שהיה ידוע לו קודם, וחויף מזה לא נתן טעם אחר מתקבל על הדעת, ופסק הרב שיש לחייב אותו מדין בושת... וכך גם בנד"ד, האישה אינה גרועה מפועל שלפי המנהג נהגו לפצותו בסיום עבודתו, וכשנחשב את כל הזכויות המגיעות לה בגין הכתובה וחלוקת רכוש. ולכן יש לחייב את הבעל בסך של 200,000 ש"ח. כמו כן ציין עמיתי את דברי ביה"ד האזורי שבהנחה שהקידושין והנישואין בטלים האם יש תוקף לתוספת הכתובה מצד חתימתו של הבעל, שהרי אותם עדים פסולים חתמו גם על שטר הכתובה. ולענ"ד בכתובה א"צ לכל הנ"ל מאחר שאפשר לתת תוקף להתחייבות מצד הן הן הדברים הנקנים באמירה (עיין קידושין ט' ע"ב) או מצד אודיתא שמודה בפנינו שהתחייב (עיין ב"ב קמט ע"א). אולם למרות שיכל להיות תוקף להתחייבות, אני על משמרתי אעמוד שמאחר ויש ספק קדושין בוודאי שהתחייבות לתוספת לא מועילה ולא כלום, מאחר וחייב התוספת תלוי בשני תנאים בתוקפם של הקדושין ובחיבת ביאה, משום שהתחייבות הבעל היא אדעתא של תקנת חכמים, ובכל מקרה שהנישואין אינם נישואין לא תקנו כתובה. וגדולה מזו כתב מהרש"ם (אבה"ע סי' קיח) שאפילו נשא אישה ולא ילדה עשר שנים אין לה תוספת כתובה בגלל מחלוקת הראשונים, למרות שבכה"ג אמרין שנסתחפה שדהו, משום שמכל מקום לא החייב על דעת כך. ומאותו הטעם לא ראיתי צורך ליכנס לשאלת תוקף הכתובה השניה מאחר ויש ספק קדושין ויש ספק אם נעשתה בכלל חופה שניה ולכן לא מגיע לאישה לקבל את התוספת. אבל מצד פיצוי יש מקום לחייב, ולכן יש להעמיד הפיצוי ע"ס 200,000 ש"ח."

הרב בר שלום:

"אף שלדעתי היה מקום לקבוע סכום אחר, אך מאחר ודעת הרב אלגרבלו היא הממוצעת, על כן הלכה כדעת הרוב דהיינו הממצע, והבעל חייב לשלם לאשה סך של 200,000 ש"ח."

"לסיכום:

1. הבעל ישלם לאשה כפיצוי לתביעותיה

מחדש תביעות רכושיות בבית המשפט. לפיכך אנו רואים את תביעת הרכוש של הפיצויים והכתובה של האשה כתביעה יחידה מצידה. ההיבט הרכושי אין בו בסיס לדין משום שאין די נתונים מצד שני הצדדים על הרכוש בזמן שנפרדו. הנזקים שנגרמו לבעל לפי דבריו נובעים מעיקולים של האשה על מזונות שלא קיבלה בתקופה שהיתה זכאית למזונות, שנמשכה זמן רב לאחר נטישתה ע"י בעלה. לצורך המסקנה עלינו לציין כי גם הפוסקים הצמדה, עוסקים בכתובה הרשומה בלירות או בשקלים ישנים ולא בכתובה הרשומה בשקלים חדשים.

לענין פיצויים יש לזכור כי קיים ספק בקידושין לפיכך נראה שאין אנו יכולים לתת את הפיצוי הנאות. מ"מ לפי שיקול דעת רחב שניתן לנו לפי הסמכות יש לחייב את הבעל בפיצויים לאשה בסך 300 אלף ש"ח (אם יסכימו עמי חברי)."

הרב אלגרבלו:

כיוון שיש ספק בכשרות עדי הקידושין, הרי שיש כאן ספק קידושין ולכן האשה אינה זכאית לתוספת כתובה.

ולא ניתן לומר שזה כמו דין האיילונית [כדעת שאר ההרכב], שלגביה נפסק שאם לא הכיר בה שהיא איילונית היא זכאית לתוספת כתובה (שו"ע סי' קטז, ס"ג) שכן אמנם זה דעת הרי"ף (כתובות ס', ע"א מדפיו) והרמב"ם (ה"ל אישות פכ"ד ה"ב) והסכים להם הרמב"ן (שם ק ע"ב), אך הראב"ד (שם בהשגותיו) חולק עליהם וסובר שאיילונית אינה זכאית לתוספת כתובה.

ובמקרה זה בו יש ספק בקידושין בגלל פסלות העדים, אין מקום לחייב בתוספת כתובה.

ונראה שגם לדעת הרמב"ם וסיעתו, במקרה זה היא מפסידה כתובה, ואין להשוותה לאיילונית אלא לאשה הרואה דם מחמת תשמיש, שיש לגביה מחלוקת בין דעות הראשונים האם היא אינה זכאית לתוספת כתובה. והבית שמואל (סי' קיז ס"ק א) מבאר עוד שלפי דעת הרמב"ם איילונית היא רק מי שנתגלו בה כל הסימנים המוזכרים בהלכה, וכיוון שאת הקושי בשעת תשמיש לא יכולה היתה לדעת עליו קודם הנישואין, לא יכלה להודיע לבעלה על כך, לעומת זאת הבעל היה צריך לבדוק בנוגע לשאר הסימנים האחרים, ומשלא עשה זאת יש לנו לומר שנתרצה מחמת חיבת ביאה להתחייב בתוספת כתובה."

"ומעתה בנד"ד שישנה שאלה של פסלות העדים, לא שייך לומר שהיה מוטל על הבעל לברר משום שרוב האנשים אינם בקיאים בעניינים אלו וסומכים על הרב מסדר הקידושין, ובפרט שאלות של פסלות עדים שצריך נגר ובר נגר לעמוד

לבעלה ואסורה להינשא ...

בתאריך 8.11.10 הופיעו הצדדים ומבקשים היתר נישואין שיוכלו להינשא זה לזו. הבקשה הוגשה היות וע"פ מעשה ביה"ד שניתן בזמנו הצדדים אסורה לחזור להינשא זה לזו עקב הודאת האשה בזמנו כי זינתה תחת בעלה. בדיון הנוכחי בהסבירה את בקשתה, טענה האשה כי לא היה לה אף אחד שבגדה איתו, ומה שבזמנו אמרה בביה"ד בבקשת הגירושין שבגדה, היה כדי לזרז את ביצוע הגט. הבעל שנשאל ע"י ביה"ד על הצהרתו בזמנו כי ראה אותם שוכבים, הסביר כי דברים שאמר בשעתו בדיון לא היו אמת ואמר זאת כיון שהיה במצב כלכלי קשה מאד ולא היה לו כסף לפרנס את הילדים ורצה להתגרש מה שיותר מהר.

עוד הוסיפו המבקשים כי הגבר אותו הזכירה האשה בזמנו כמי שאיתו בגדה שם כזה אינו קיים כלל והשם בדוי. ב"כ המבקשים טען בתוך דבריו להסבר בקשתם כי הצדדים מוכנים להיבדק במכונת אמת שלא הייתה כל בגידה מצד האשה, ולהוכחה כי אלו פני הדברים וכי לא הייתה כל בגידה וכי גם הבעל מודע לכך, לדבריו יש להוסיף את העובדה כי מיד לאחר הגירושין חזרו המבקשים לחיות מייד וחיים כבר יחד כמה שנים, ואילו היו הדברים נכונים וודאי שלא היה הבעל מסכים לשוב ולחיות עם אשתו.

שתי שאלות עומדות בפני ביה"ד:

1. האם לסמוך על אמתלא כזו כשיש שוויא אנפשיא חתיכה דאיסורא?
2. האם מהני אמתלא לאחר זמן?

הנה בת' הריב"ש ס' תצ"ה כתב אף שהוחזקה כמקודשת ע"פ דיבורה לזמן מרובה מהני אמתלא. ובעל העיטור כתב אפי' שהאשה אסרה עצמה בביה"ד מהני חזרתה ע"י אמתלא. ואף דקיימא לן בחו"מ ס' פ' אם יצא מביה"ד אינו חוזר וטוען אף ע"י אמתלא שאני איסורא מממונא והודאת ב"ד לעניין ממון כעדים, וכן מובא באה"ע ס' קט"ו בח"מ ס' ק"ב וכן משמע מדברי ה"מ פכ"ד מה"א.

וכן כתב השו"ע סימן קע"ח סעיף י': מי שהוציא קול על אשתו שזינתה ואמר שנתברר לו הדבר ואח"כ אמר שאינו אמת אלא שמחמת כעס שהכעיסתו הוציא קול זה אם נותן אמתלא לדבריו מותרת ואם לאו אסורה. וכתב פת"ש ס'ק כ"ד מחלוקת בין האחרונים האם שמחמת כעס הוציא על קול על אשתו זו אמתלא ודאי או אין במה שהוציא קול על אשתו במה שהכעיסתו וצריך אמתלא אחרת. ומלשון הרא"ש משמע שמחמת כעס שהכעיסתו, הוי אמתלא.

וכ' רע"א כל נאמנות האשה לומר אשת איש אני היא מצד "שוויא אנפשיא חד"א [=חתיכה דאיסורא], ובכל מקום

שאיסורו הוא מחמת שוויא אנפשיא חד"א מהני אמתלא.

וכ' הרמב"ם ה' אישות סוף פ"ט אם לא נתנה אמתלא לדבריה או שנתנה אמתלא ואין בה ממש הרי אסורה, וכך פסק מר"ן אה"ע ס' מ"ז ס"ד, וכ' ה"ה צריך טענה הניכרת שהיא ודאית לסמוך עליה ר"ל שיהיה באמתלא טעם מוטעם שתהא ניכרת שהיא אמת.

ובנידון שלפנינו שבדקנו במרשם התושבים במשרד הפנים ולא נמצא אדם בשם ... , וכן הצדדים נשלחו לפולגרף לבחון האם היה מעשה איסור ולבדוק את אמינותו של הבעל שאמר שמאמין לאשתו במה אמרה ששכבה.

התוצאה היתה שלילית לא היתה בגידה מצד האשה בעודה נשואה, ועצם שחזרו יחד לחיות אפשר לצרף את דעת התוס' שאם היתה מעשה זנות היתה מאוסה בעיניו.

למסקנה, האמתלא שנתנו הצדדים בפני ביה"ד מוצדקת היא, וניתן לסמוך עליה.

לאור הנ"ל, ביה"ד פוסק, הצדדים מותרים לחזור ולהינשא זה לזה.

תיק מספר 824223/1

ניתן ביום כ"ו בשבט תשע"א (31.1.2011)
הופיע: טו"ר צבי גלר (לאשה ולאיש)

פסק הדין דן גם בנושא עילות גירושין.

10. התנהלותה של האשה בבית הדין ומחוצה לו כראייה לקבלת תביעת גירושין.

בית הדין הרבני האזורי נתניה:

הרב דוד ברדוגו - דיין

העובדות:

האשה הגישה תביעת גירושין בעבר, מאז חזרו הצדדים לשלום בית. לשני הצדדים טענות על בגידת רעהו. הבעל גם טוען כנגד אשתו שהיא עברה טיפולים פסיכיאטריים וצורכת תרופות בקביעות, ושהיא בעלת נטייה אובדנית. האשה תובעת שלום ובית ומזונות. הבעל חפץ בגירושין.

נפסק:

ביה"ד החליט לדחות את התביעה לשלום בית ולמזונות ולהורות על גירושין, שהרי כל טענות האשה בעצם הם לגירושין, היא הודתה שסימנה את המטלטלין שרצונה לקחת כאשר ילידה הבגירים שכנעוה שאין מנוס מגירושין, הודתה שכבר שנתיים שאין בין בני הזוג יחסי אישות, ושיש לבעל סל כביסה נפרד והיא

לא מבשלת לו.

בית הדין אכן קובע שלא ברור מי אשם במצב שנוצר, אך כבר כעת ברור שאין מקום לשלום בית.

בית הדין קובע שלפי מבחן האמינות, נראה שיש תמיהות רבות בגרסתה של האשה.

ראשית, בתביעת הגירושין שהגישה האשה בעבר לא טענה דבר על בגידת הבעל, אלא טענה שנישואיה עד מועד הקרע היו על מי מנוחות. כעת היא טוענת כי כבר ארבעה חודשים מיום הנישואין בעלה בגד בה. בתביעתה כתבה כי פוטרה בשל הבעל מעבודתה במשרד החוץ, ובדיון טענה שפוטרה ממשרד הביטחון. האשה הביאה גרסאות שונות לגורם לעזיבת הבעל את הבית. כמו כן האשה לא הכחישה את טענת הבעל כי יש לה גברים אחרים.

שנית, ביה"ד מאמין לגרסת הבעל כי האשה היא שגרמה לפיטוריו בכך שהלשינה למעסיקיו כי הוא פנה למתחריהם, ושהוא התחנן בפניה לאורך כמה שבועות שלא תפנה למעסיקיו. זאת משום שטענתה בסיכומים כאילו היא שמעה זאת ממעסיקיו, כשפנתה אליהם מחשש שהבעל יעקל את רכושה, לא מתקבלת על לב ביה"ד. היא טענה זו בסיכומים בכתב בלבד ולא בע"פ, ולא הכחישה בדיונים את דברי הבעל כשהאשים אותה פעמיים בהלשנה.

ועוד, אם כוונתה הייתה למנוע שעבודים, היא הייתה יכולה למנוע את עיקול הרכוש על ידי פניה לבקשת צו מביה"ד.

ביה"ד מעלה עוד עילות לגירושין: תביעת הרכוש של האשה בביה"מ שמוכיחה שאין פניה לשלו"ב; העובדה שבעלה מאמין לה כי בגדה בו והרי זה "שויה אנפשיא חתיכה דאיסורא"; מצבה הנפשי של האשה כטענת הבעל.

לכן מחליטים כי: דוחים את תביעת האשה למזונות ולמדור ספציפי, על הצדדים להתגרש ולהגיע להסכם גירושין. נקבע תאריך לסידור גט. "באם לא תסכים האשה להתגרש, יוכל הבעל להגיש תביעת גירושין ולהביא את הוכחותיו לחיוב האשה בגט."

תיק מספר 1-22-050213479

ניתן ביום י"ט אב תשס"ב (28.7.2002)

פסק דין זה מתאים גם למדורים
מזונות ורכוש.

פסק הדין דן גם בנושא עילות גירושין.

למדור זה ראו גם פסקי דין מס' 2.5.6.8

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן בפקולטה למשפטים שבאוניברסיטת בר-אילן הוקם מתוך רצון להשפיע על מעמד האשה בחברה הישראלית באמצעות קידום ידע ומחקר ודרך פעילות מעשית וישומית.

פעולות המרכז:

המרכז עורך ומפרסם מחקרים וניירות עמדה בנושאים הנוגעים לנשים בישראל ומעמדן, מפרסם פסקי דין רבניים, פועל לשינוי חברתי על ידי יזום וקידום חקיקה ושינוי מדיניות ציבורית. כמו כן עורך המרכז כנסים בתחום דיני המשפחה וביניהם הכנס השנתי לענייני נשים, משפחה ומשפט בישראל, ופרויקטים שונים, כגון פרויקט פא"י (פיקוח אכיפה וישום). המרכז תומך ושותף פעיל במאבק למען העגונות ומסורבות הגט בין היתר באמצעות פעילות ב"עיקר" – הקואליציה הבינלאומית לזכויות העגונה ומסורבת הגט. במסגרת מעורבותו בחברה הישראלית ותרומתו לה מממן המרכז את ייצוג המשפטי של נשים בבית הדין הרבני ובבית המשפט לענייני משפחה. הסיוע המשפטי מתבצע במסגרת קורס קליני לסיוע משפטי בפקולטה למשפטים, הכולל לימוד תיאורטי ועבודה מעשית בליווי התיקים המשפטיים.

טל. 03-5318895
פקס. 03-7360499
אתר אינטרנט: www.rackmancenter.com
כתובת דוא"ל המרכז: rackman.center@mail.biu.ac.il

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן
הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן
רמת-גן 52900
כתובת דוא"ל המערכת: dvd@rackmancenter.com

יד לאישה

ארגון יד לאישה הוקם במטרה לסייע בפתרון בעיית העגונות ומסורבות הגט בישראל. הארגון פועל בדרכים משפטיות ועוזר לנשים המבקשות להתגרש מבעליהן בבית הדין הרבני. בארגון עובדות טוענות בית דין מוסמכות ע"י משרד הדתות להופיע בבית הדין הרבני, אשר תפקידן לייעץ לאשה וליידע אותה על זכויותיה, לייצגה בבית הדין הרבני, לתמוך בה וללוותה במערכת הבירוקרטית עד למתן הגט. הארגון מעסיק גם עורכות דין המגישות תביעות תקדימיות בתחום מסורבות הגט והעגונות, כולל תביעות נזיקין נגד הבעל הסרבן והמסייעים לו. בנוסף ניתן ייעוץ משפטי חינם בתחום דיני המשפחה לכל פונה נזקקת. הסיוע המשפטי בבית הדין ובבית המשפט ניתן בתשלום סימלי. בנוסף לפעולותיו בבתי הדין ובבתי המשפט, הארגון מעורב במספר פרויקטים מחקריים, חקיקתיים וחברתיים, שמטרתם להביא לפתרון כולל לבעיות העגונות ומסורבות הגט.

סניף תל-אביב: רח' שילה 7 תל-אביב 64688

טל. 03-6951899/902

פקס. 03-6956022

אתר אינטרנט: www.yadlaisha.org.il

כתובת דוא"ל: yadlaisha@yadlaisha.org.il

מס' חינום בכל הארץ: טל. 1-800-200-380

סניף ירושלים: רח' פייר קניג 33, תלפיות, ירושלים

טל. 02-6710876/743

פקס. 02-6728901